

Guangdong Medische Sector

Kansen voor Nederlandse bedrijven

*Consulaat Generaal
van het Koninkrijk der
Nederlanden
in Guangzhou*

2015

Consulaat-Generaal Guangzhou

gnz-ea@minbuza.nl

Dit rapport is geschreven door

Ruben de Bie, Economisch Beleidsmedewerker bij Consulaat Generaal Guangzhou

Meer informatie over zakendoen in China

www.zakendoeninchina.org

Ongeautoriseerd gebruik of vermenigvuldiging van dit rapport zonder toestemming van de uitgevende instantie is strikt verboden. De informatie die in dit rapport is opgenomen, waaronder elke opinie, analyse, grafiek, tabel en statistiek, komt uit of is gebaseerd op bronnen die betrouwbaar worden geacht, maar de accuraatheid en compleetheid ervan wordt niet gegarandeerd.

© 2015 Nederlands Consulaat-Generaal in Guangzhou

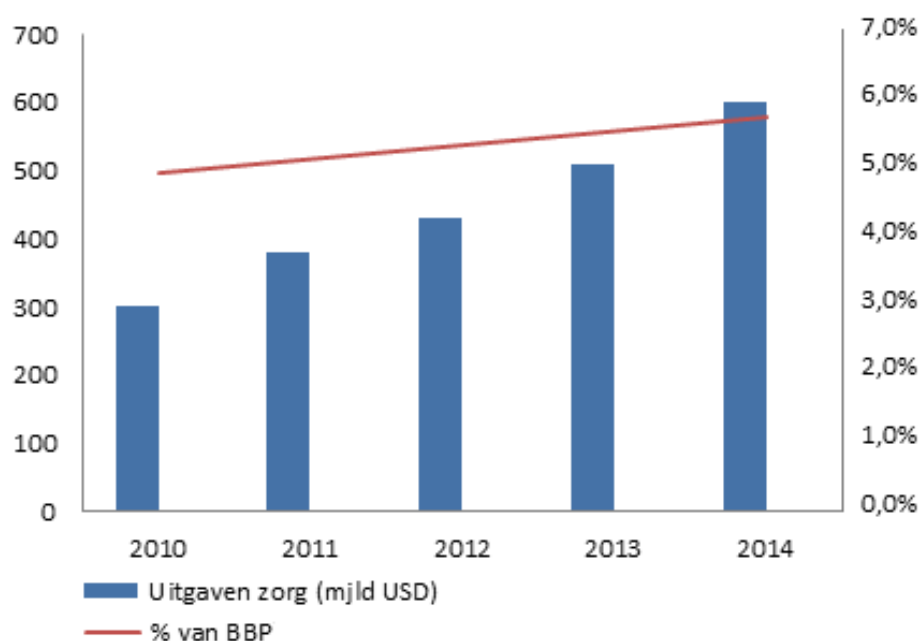
Inhoudsopgave

1	Inleiding: de medische sector in China	4
1.1	Een stijgende lijn...	4
1.2	...Maar geen rozengeur en maneschijn	5
1.3	Kansgebieden	6
1.4	Guangdong	9
2	Medische apparatuur	10
2.1	Guangdong als productiebasis en afzetmarkt	10
2.2	Markt per product	10
2.3	Markt per afnemer	11
2.4	Markt voor importproducten	13
2.5	Ontwikkeling van markt en sector	15
2.6	Focusgebied: Shenzhen	16
3	Ouderenzorg	18
3.1	Ouderenzorg in China: een eenhoorn?	18
3.2	Kansen per zorgniveau	18
3.3	Kansen per segment: openbare zorg	20
3.4	Kansen per segment: private zorg	21
3.5	Ouderenzorg in Guangdong	23

1 Inleiding: de medische sector in China

1.1 Een stijgende lijn...

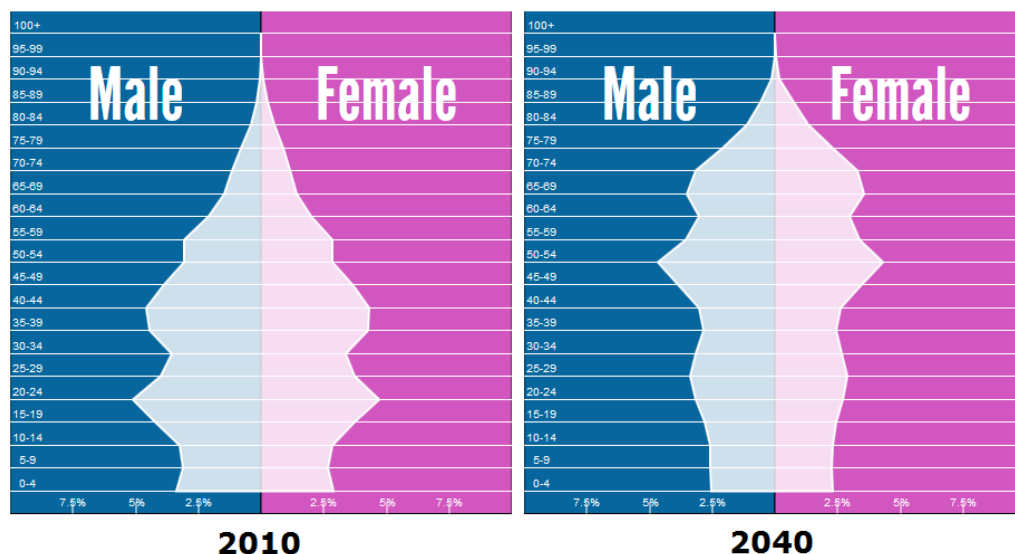
De medische sector is in China de afgelopen jaren gestaag gegroeid, zowel in termen van omzet als overheidsinvesteringen. De toenemende totale uitgaven aan gezondheidszorg in China vormen een goede indicatie. Bovendien zijn op het moment de uitgaven aan gezondheidszorg in China nog steeds ver onder het wereldgemiddelde. Daarom is verdere groei van de medische sector in China te verwachten.

Uitgaven zorg in China en zorg als percentage van BBP

Bron: WHO, USITC

Er zijn twee belangrijke ontwikkelingen in China die de groei van de medische sector voortdrijven. Ten eerste heeft China vanwege het eenkindbeleid van de afgelopen decennia een snel verouderende bevolking. Vandaag de dag zijn er 200 miljoen mensen (14%) ouder dan 60, en dit aantal zal meer dan verdubbelen tot 440 miljoen in 2050. Ouderdom staat in direct verband met zorgbehoefte. Patiënten ouder dan 65 vormen op dit moment al het grootste segment van de gezondheidszorgmarkt. De vraag naar medische zorg, en specialistische gerontologie, zal daarom aanzienlijk toenemen.

Bevolkingspiramide toont vergrijzing in China 2010-2040
Bron: VN

De tweede megatrend is de groeiende middenklasse. De middenklasse heeft geld, en is bereid om het uit te geven aan geleidelijk hoogwaardigere gezondheidszorg en gezondheidsproducten. Het gezondheidsbewustzijn in deze klasse neemt sterk toe, zoals aandacht voor voedingswaarde van levensmiddelen. Uit een enquête van PwC blijkt dat een overgrote meerderheid van de grootstedelijke middenklasse bereid is om meer te betalen voor gezondheidszorg, met name voor pediatrie en ingrijpende behandelingen.

In 2022 zal:

45% van China's bevolking tot de middenklasse behoren

75% van de stedelijke bevolking dezelfde koopkracht hebben als de gemiddelde Italiaan

Bron: McKinsey Global Institute

1.2 ...Maar geen rozengeur en maneschijn

Ondanks deze hoopgevende indicatoren zijn er ook veel problemen die aangepakt moeten worden, om duurzame groei in de medische sector mogelijk te maken. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) plaatst China's zorgstelsel momenteel als 144^e van 191 landen.

Zo kunnen de grootschalige stedelijke ("Klasse 3") ziekenhuizen, waar alle geavanceerde medische apparatuur is geconcentreerd, de gigantische toestroom van patiënten niet aan, met wachtrijen en overbezetting van bedden tot gevolg. Ook is er een aanzienlijke stijging in het aantal gevallen van NCD's (niet-overdraagbare ziektes, zoals hart -en vaatziekten, kanker etc.) met dodelijke gevolgen, onder andere veroorzaakt door gebrekkige diagnostiek. Aan de andere kant worden medicijnen en behandelingen juist bovenmatig voorgeschreven, wat tot onnodige kosten leidt.

*Sommige ziekenhuizen in China worden overspoeld met patiënten
Bron: HealthIntelAsia*

De systematische moeilijkheden van het zorgstelsel ontgaan de centrale autoriteiten in Beijing niet, die daarom stapvoets hervormen. Er zijn bijvoorbeeld al stappen gezet op het gebied van dekking door zorgverzekeringen, het opleiden van *general practitioners* en het spreiden van patiënten naar Klasse 2 ziekenhuizen. Het gebruik van buitenlandse investeringen en expertise in de zorg wordt op veel gebieden aangemoedigd door de overheid. Er zijn echter in de praktijk nog veel obstakels, zeker voor buitenlandse ondernemingen, zowel door onduidelijke regelgeving, als door onevenwichtige verdeling van middelen en patiënten in de zorg.

1.3

Kansgebieden

Er liggen veel kansen in China's medische sector, die opvallend vaak aansluiten bij Nederlandse expertisegebieden. Voor dit rapport is gekozen om twee gebieden uit te lichten: medische apparatuur en ouderenzorg. Dit is een brede insteek, en het vergt productspecifiek onderzoek om werkelijke kansen op de Chinese markt voor een bedrijf in te schatten. Tevens is het voor de juiste invulling van deze kansen

vaak van cruciaal belang om een geschikte Chinese partner te vinden, wiens motieven helder zijn.

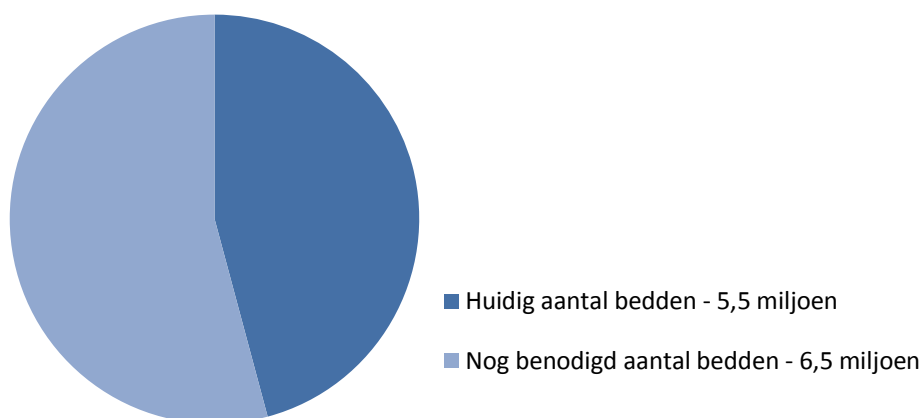
Medische apparatuur. De omzet in de medische apparatuursector in China is de afgelopen vijf jaar gegroeid met gemiddeld 19% per jaar. Desondanks is de huidige marktomvang van medische apparatuur in China slechts 12 Euro per hoofd van de bevolking, hetgeen nog aanzienlijke toekomstige groei belooft. (Ter vergelijking: de kosten van medische apparatuur in de VS bedragen maar liefst 250 Euro per hoofd, en 170 Euro in Duitsland.) Terwijl multinationals een portfolio voor de middenmarkt ontwikkelen, komen er nu ook Chinese concurrenten op, die de premium markt willen veroveren en nieuwe apparatuur willen ontwikkelen. Chinese medtech bedrijven kunnen waardevolle partners voor innovatiegedreven Nederlandse MKB's zijn. Het beschermen van technologisch intellectueel eigendom is hierbij wel een grote uitdaging.

Chinese fabrikanten maken de stap naar premium (Neusoft CT-scanner)

Bron: Neusoft

Ouderenzorg. De markt voor goederen en diensten gericht op ouderen zal volgens officiële Chinese statistieken groeien van €600 miljard in 2014 naar €15 biljoen in 2050. Omdat ouderen er sterke voorkeur aan geven om binnen een vaste gemeenschap te blijven, is er veel vraag naar gespecialiseerde thuiszorg, en naar geïntegreerde wooncomplexen waar meerdere niveaus van zorg verleend worden. Er is ook een nijpende behoefte aan plaatsen in verzorgingshuizen, en voor de bouw hiervan is de afgelopen jaren subsidie vrijgemaakt. Er is veel interesse in buitenlandse expertise en investeringen om dit gat te overbruggen. Onduidelijke regelgeving en het vinden van de juiste partner zijn hierbij wel grote uitdagingen.

Totaal benodigd aantal bedden in verzorgingshuizen in China – 12 miljoen

Bron: Fung Global Institute, NHFPC

Naast medische apparatuur en ouderenzorg zijn er nog meer kansrijke gebieden, zoals revalidatiezorg. Van elke 60 patiënten met behoefte aan revalidatiezorg kan momenteel slechts 1 de nodige zorg krijgen. Door beleidsmaatregelen van het Chinese Ministry of Health zal tussen 2014 en 2016 het aantal ziekenhuizen met een revalidatieafdeling verdubbelen tot ongeveer 8000. De markt voor revalidatiezorg en veel andere medische sectoren zijn het waard om verder onderzocht te worden door Nederlandse bedrijven.

Revalidatiezorg is een kansrijke sector in China

Bron: Guangdong Provincial Work Injury Rehabilitation Center

1.4

Guangdong

In de rest van dit rapport wordt verder ingegaan op kansen in de medische sector van de zuidelijke provincie Guangdong. Guangdong is één van de welvarendste provincies in China, en met meer dan 100 miljoen inwoners ook één van de meest bevolkte. Guangdong heeft sinds 23 jaar het hoogste provinciale BBP van China. Daarmee komt de economie qua omvang in de buurt van Zuid-Korea.

Hoewel de transitie naar een meer hoogwaardige economie een grote uitdaging voor Guangdong is, zijn hightech –en dienstensectoren er relatief ver ontwikkeld. Ook in de medische sector is dit zichtbaar, bijvoorbeeld in de vorderingen op het gebied van online zorgverlening, de kwaliteit en kwantiteit van academische ziekenhuizen, en op het gebied medische-apparaatproductie. In de in 2015 geopende Guangdong Free Trade Zone is gezondheidszorg tot een van de aandachtsgebieden bestempeld. Verdere ontwikkeling van de gezondheidssector in Guangdong ligt dan ook in de lijn der verwachting.

Het ambtsgebied van CG Guangzhou (met Guangdong in het midden)

2 Medische apparatuur

2.1 Guangdong als productiebasis en afzetmarkt

Terwijl de vraag naar medische apparatuur in China gestaag groeit, met gemiddeld 16,5% per jaar tussen 1998 en 2014, heeft de provincie Guangdong ondertussen een stevige positie in de sector verworven. In Guangdong draaide de medische-apparatuursector meer dan 80 miljard RMB omzet in 2014, grofweg een vijfde van de nationale omzet. Bovendien is Guangdong op provinciaal niveau de grootste exporteur van medische apparatuur in China, met de stad Shenzhen als belangrijkste productiebasis.

Guangdong is:

#1 Exporteur van medische apparatuur

#3 Importeur van medische apparatuur

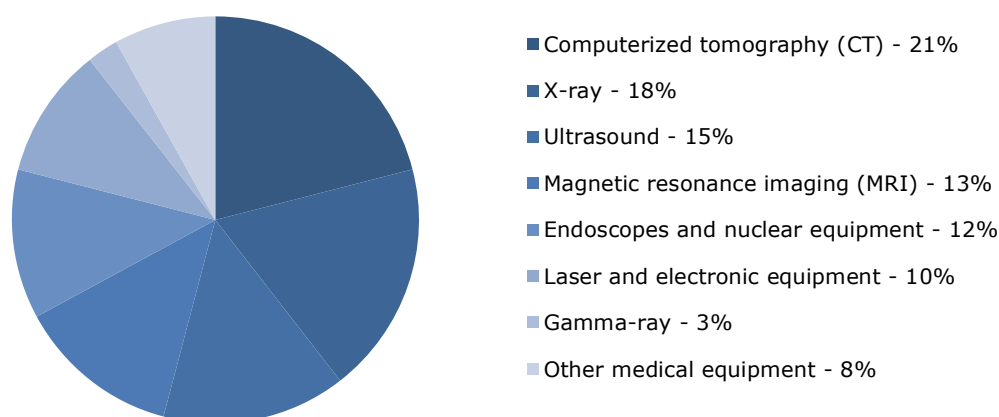
20% Van omzet in de medische-apparatuursector

Bron: Guangdong Bureau of Statistics, National Bureau of Statistics

Guangdong is niet alleen belangrijk als werkplaats, maar de provincie heeft ook het hoogste aantal Klasse 3 ziekenhuizen. Als gevolg heeft Guangdong een relatief groot aandeel in China's groeiende markt voor medische apparatuur, vooral in het high-end segment dat interessant is voor Nederlandse bedrijven. Zodoende is Guangdong na Beijing en Shanghai de derde provinciale importeur van medische apparatuur, al groeit de markt voor *made in China* apparatuur er veel sneller dan voor import.

2.2 Markt per product

De markt voor medische apparatuur is tamelijk geconsolideerd. Eenvoudige apparatuur is voor een relatief lage prijs beschikbaar bij Chinese producenten. Anderzijds zijn bekende multinationals vooralsnog de vaste leveranciers van hoogwaardige apparatuur als CT -en MRI-scanners, waarop de meeste omzet wordt gemaakt. Nieuwkomers kunnen hier weinig beweging in krijgen door directe toetreding.

*De voornaamste medische apparatuur op de Chinese markt naar omzet in 2014
Bron: Ibis World*

Wel is er, met het groeiende aantal NCD's (niet-overdraagbare ziektes) in China veel vraag naar nieuwe test –en behandelmethodes, bijvoorbeeld voor leverkanker en borstkanker. Ook is nieuwe controleapparatuur voor thuiszorg en e-health een groeiemarkt met veel potentieel. Het introduceren van dergelijke innovaties is daarom een belangrijke kans voor Nederlandse bedrijven.

*De opkomst van NCD's in China vraagt om verbeterde apparatuur
Bron: National Health and Family Planning Commission*

Echter, nieuwe internationaal erkende test –en behandelmethodes vinden vaak maar langzaam hun weg in China. Allereerst door het uitvoerige goedkeuringsproces van de China Food and Drug Administration (CFDA), wat wel drie jaar kan duren. Vervolgens duurt het verkrijgen van verzekeringsdekking voor het product, goedkeuring voor gebruik van het product per individueel ziekenhuis, én het opbouwen van naamsbekendheid onder doctors en patiënten ook langer dan in de meeste landen. Het tijdrovende proces vormt een drempel voor innovatie in de medische-apparatuursector. Dit geldt overigens nog sterker voor farmaceutische producten

2.3 Markt per afnemer

De voornaamste afnemers van medische apparatuur in China's markt van 36 miljard Euro zijn uiteraard de zorginstellingen. In heel China zijn er bijna 1 miljoen medische instellingen, waarvan ongeveer 25 000 ziekenhuizen, en 650 000 kleinere instellingen zoals *township health centres* en *community clinics*. Over het algemeen geldt: hoe groter het ziekenhuis, hoe groter het budget voor apparatuur.

Ziekenhuizen in Klasse 3, Klasse 2 en Klasse 1

Algemene ziekenhuizen (*general hospitals*) hebben door de regel meer budget en toestemming voor de aankoop van diagnostische –en behandelingsapparatuur dan specialistische ziekenhuizen. Vooral in Klasse 3 ziekenhuizen is gewoonlijk meer budget; dat zijn de grootste ziekenhuizen naar aantallen patiënten, bedden, afdelingen en medische onderzoekers. Klasse 3 ziekenhuizen zijn de voornaamste gebruikers van grote en hightech medische apparatuur. Hierbij moet men denken aan CT-scanners, MRI-scanners, alsook nucleaire, angiografische en kleurenechografische apparatuur. Momenteel staat ruwweg 70% van alle medische apparatuur met een waarde boven 130 000 Euro in Klasse 3 ziekenhuizen.

Van de Chinese ziekenhuizen is:

6% Klasse 3 500+ bedden

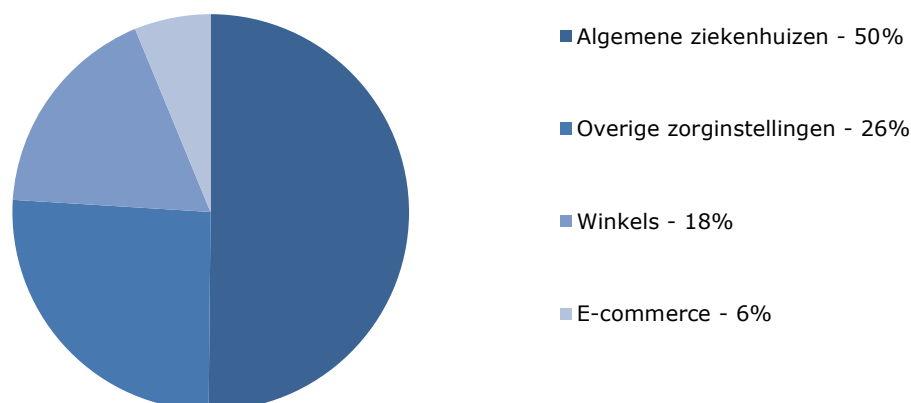
25% Klasse 2 100-500 bedden

34% Klasse 1 100> bedden

35% Ongeklasseerd

Bron: Wild Design China

De rol van apotheken, winkels en websites als verkoopkanaal moet echter niet vergeten worden. De verkoopcijfers van 2014 laten zien dat hoewel het merendeel van de medische apparatuur direct aan ziekenhuizen verkocht werd, bijna 25% via detailhandelkanalen ging. Het valt op dat e-commerce een steeds belangrijker kanaal voor apparatuur wordt, vooral voor kleinere apparaten en thuiszorgapparatuur.

Verkoopkanalen voor medische apparatuur in China per verkoopwaarde

Bron: EU SME Centre, Ibis World

De provincie Guangdong is door de ver ontwikkelde verkoopkanalen voor medische apparatuur een belangrijke markt. Niet alleen heeft Guangdong het grootste aantal Klasse 3 ziekenhuizen, e-commerce is er ook wijder verspreid dan andere provincies (met uitzondering van Beijing en Shanghai). Hierdoor zijn de vooruitzichten voor marktontwikkeling in Guangdong positief.

2.4

Markt voor geïmporteerde apparatuur

China is grotendeels afhankelijk van import voor medische apparatuur, maar dit wordt geleidelijk minder. In 2014 werd ongeveer 42% van de in China gebruikte medische apparatuur geïmporteerd, een kleine 2% daling ten opzichte van 2009. In de provincie Guangdong – na Beijing en Shanghai de grootste importeur van medische apparatuur op provinciaal niveau – is in de eerste helft van 2015 de import zelfs 3% gedaald ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Dit laat zien dat de positie van Chinese producenten ten opzichte van buitenlandse concurrentie langzaam maar zeker sterker wordt. Dat heeft diverse redenen.

Voornaamste geïmporteerde merken voor medische apparatuur in China

Ten eerste zijn het voornamelijk kleinere ziekenhuizen en *healthcare centers* die een groeiende markt vormen. Zij gebruiken meer basale apparatuur, die lokaal beschikbaar is voor een lagere prijs. Importproducten zijn juist een high-end spel. Waar Klasse 3 ziekenhuizen bijna 100% geïmporteerde apparatuur gebruiken, is dat bij Klasse 2 ziekenhuizen nog maar 66%.

Het percentage geïmporteerde apparatuur verschilt sterk per marktsegment
Bron: Dezan Shira

Ten tweede is ook de kwaliteit van *Made in China* apparatuur gestegen. In China geproduceerde mid-low-end controleapparatuur en diagnostische apparaten doen niet langer onder voor Europese standaarden. Om op deze trend in te springen, hebben multinationals als GE, Siemens en Philips de afgelopen jaren dan ook door middel van lokale overnames mid-level portfolio's ontwikkeld.

Ten derde wordt markttoegang voor buitenlandse medische apparatuur belemmerd. Zo riep de National Health and Family Planning Commission (NHFPC) in 2014 zorginstellingen in het hele land "met klem" op om medische apparatuur aan te schaffen die in China wordt gemaakt. Dit heeft volgens insiders direct invloed op aanbestedingen gehad. Buitenlandse producten moeten daarnaast vaak nóg langere goedkeuringsprocedures ondergaan dan Chinese concurrenten. Om dit soort barrières te overkomen, kunnen buitenlandse MKB's meer kansen krijgen als ze samenwerken met gevestigde Chinese ondernemingen.

2.5 Ontwikkeling van markt en sector

Dat kleinere ziekenhuizen een groeiende markt vormen voor medische apparatuur, komt direct voort uit het overheidsbeleid van de afgelopen jaren. Er worden veel subsidies beschikbaar gesteld voor het verbeteren van basiszorg, ook buiten de grote steden, om de patiënten te spreiden. Zo rolde het Ministry of Health vorig jaar een plan uit voor het upgraden van Klasse 1 en 2 ziekenhuizen in *county-level* steden in de periode 2014-2020, waaronder nieuwe afdelingen voor veel voorkomende ziektes moeten worden opgezet met praktisch alle soorten apparatuur, voor een totale waarde van ongeveer 14 miljard Euro. In de eerste fase van dit programma (2014-2017) worden 500 reeds bekende *county-level* ziekenhuizen aangepakt, en hiervan staan er 25 in Guangdong.

De apparatuur in veel ziekenhuizen krijgt een upgrade

Ook in de medische-apparatuursector zelf is er sprake van een upgrade. Chinese producenten zijn wereldwijd al sterk op het vlak van eenvoudige medische benodigdheden, maar er wordt nu ook hevig in innovatie geïnvesteerd. De grote Chinese apparatuurfabrikanten investeren tegen de 10% van hun omzet in R&D. Dit wordt bovendien door de overheid aangemoedigd met subsidies voor R&D, en er zijn ook participatiemaatschappijen die zich op deze sector richten.

Chinese bedrijven zijn op zoek naar de innovatie die Nederland te bieden heeft

Op het gebied van R&D en technologie is er veel belangstelling voor projecten met westerse partners, tot aan directe technologieoverdracht. Hierbij stellen Chinese bedrijven wel vaak hoge eisen. Er wordt vooral gekeken naar producten die al in buitenlandse markten zijn goedgekeurd, of in fase 2-3 van klinische studies zijn, met concrete vooruitzichten op bruikbare producten in de nabije toekomst. Bij een dergelijke samenwerking is het voor de Nederlandse zijde van groot belang om een helder beeld van de mogelijkheden te hebben, en een strategie voor het beschermen van intellectueel eigendom.

2.6

Focusgebied: Shenzhen

Shenzhen ligt aan de grens met Hongkong en is één van China's grootste en meest ontwikkelde steden - vaak "de vierde stad" van China genoemd. Shenzhen is waarschijnlijk de belangrijkste basis voor de medische-apparatuursector in China. In Shenzhen geregistreerde omzet was ongeveer 30% van het provinciale totaal in 2014, met een groter exportvolume dan enige andere stad of provincie. Er werken meer dan 50 000 mensen in de medische-apparatuursector in Shenzhen, bij meer dan 700 fabrikanten en nog eens 2000 distributeurs en aanverwante ondernemingen.

*Mindray hoofdkantoor
Bron: Mindray*

Shenzhen positioneert zich op het gebied van medische apparatuur, net als in veel andere sectoren, met recht als uitgesproken hightech. Meer dan 10 000 mensen werken in R&D voor medische apparatuur in Shenzhen, met in totaal 3000 geregistreerde patenten. Van een onlangs door de National Health and Family Planning Commission uitgebrachte lijst met de meest uitmuntende binnenlands geproduceerde medische apparatuur, komen 8 van de 27 genoemde bedrijven uit Shenzhen, en maar liefst 37 van de 95 genoemde producten. Deze 8 "uitmuntende" bedrijven kunnen waardevolle partners zijn:

Landwind
<http://www.landwind.com.cn/>

Angell Technology
<http://www.szangell.com/?load=index&lang=2>

Mindray
<http://www.mindray.com/en/>

Sontu Medical Imaging
<http://www.sontu.com.cn/> (alleen Chinees)

SonoScape
<http://www.sonoscape.com.cn> (alleen Chinees)

EMP Emperor Medical
<http://www.china-emperor.com/en/en.aspx>

Rayto
<http://www.rayto.com/about>

*Volledig digitaal kleurenechoapparaat van Landwind
Bron: Landwind*

3 Ouderenzorg

3.1 Ouderenzorg in China: een eenhoorn?

Ouderenzorg brengt interdisciplinaire kansen voor het Nederlands bedrijfsleven mee. Er is in China namelijk vraag naar expertise in alle facetten van ouderenzorg, van gebouwwontwerp tot personeelstraining. Bovendien vindt er uitbreiding van ouderenzorg plaats op verschillende zorgniveaus, van thuiszorg en aanleunwoningen, tot gespecialiseerde dementiezorg. Ondanks dat Guangdong een rijke provincie is, is de ouderenzorg er toch relatief onderontwikkeld. Dit trekt momenteel veel publieke en private investeringen in nieuwe projecten aan.

Wat betreft ouderenzorg is China geen onbeschreven blad. Hoewel het in China nog in de kinderschoenen staat, is er momenteel veel competitie in het uitproberen van allerlei zorgmodellen. Specialisten uit veel westerse landen, en ook Japan, zijn al actief in China. Sommigen zien ouderenzorg dan ook als een sector waar bovenmatig in geïnvesteerd wordt.

In China blijven relatief veel ouderen bij familie en in hun gemeenschap

Critici wijzen op hongerige vastgoedontwikkelaars, die proberen onder het mom van ouderenzorg stukken land goedkoop in handen te krijgen, zonder aandacht te besteden aan de uitwerking van faciliteiten. De kansen in ouderenzorg worden daarom ook wel spottend een "eenhoorn" genoemd – iets waar iedereen over praat, maar wat niemand in werkelijkheid gezien heeft. Succesvolle voorbeelden zijn inderdaad beperkt, maar de meeste experts zijn het erover eens dat met een langetermijnvisie en de juiste partners in China veel te behalen op ouderenzorg.

3.2 Kansen per zorgniveau

Evenals in Nederland streeft de Chinese overheid ernaar om het merendeel van de oudere bevolking zelfstandig te houden. De rol van familie wordt hierbij benadrukt.

Volgens de zogeheten “90-7-3 richtlijn” moet 90% van de oudere bevolking onafhankelijk blijven wonen, en is er een beperkt aanbod aan gemeenschapsdiensten zoals dagopvang, en gesubsidieerde verzorgingshuizen. Chinese ouderen blijven ook zelf vaak het liefst in hun eigen gemeenschap. Daarnaast is zelfstandige woonruimte in geïntegreerde zorggemeenschappen, waar ouderen kunnen blijven als ze meer intensieve zorg nodig hebben, erg populair onder de ouderen die het kunnen betalen.

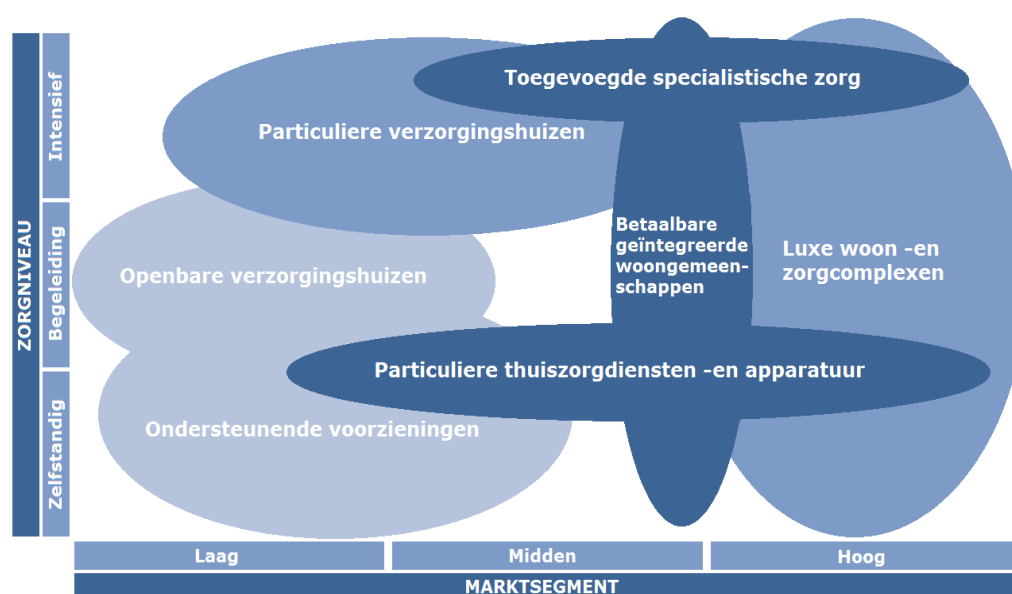
90% leeft zelfstandig of met familie

7% maakt gebruik van dagopvang in de gemeenschap

3% is afhankelijk van verzorgingshuizen

Bron: Ministry of Civil Affairs

Door de invloed van vastgoedontwikkelaars is in de ouderenzorg veel nadruk op de aanbouw van nieuwe woon/zorgcomplexen komen te liggen. Deze aanpak vraagt om grote investeringen, en er zijn vooralsnog weinig succesvolle modellen uit voortgevloeid. Daarentegen kunnen onafhankelijke thuiszorgdiensten –en apparatuur zonder immense investering een belangrijke rol vervullen bij het verzorgen van lagere niveaus van zorg voor zowel lage als hoge marktsegmenten. Dit kan nieuwe kansen bieden voor Nederlandse bedrijven.

Kansen in China's ouderenvoorzieningen

Het opzetten van toegevoegde medische zorg en specialistische ouderenzorg in verzorgingshuizen is eveneens een belangrijk winstgebied voor Nederlandse kennis. Het integreren van medische faciliteiten en diensten is een nieuwe trend, die de

sterke voorkeur van ouderen en hun families heeft. De betrokkenheid van zorgverzekeringen kan een dergelijke toevoeging financieel haalbaar maken. In de zomer van 2015 heeft in Shanghai een eerste groep van 50 verzorgingshuizen nieuwe medische uitrusting gekregen, en Guangdong Civil Affairs Bureau heeft uitgesproken dit ook in Guangdong te willen bewerkstelligen.

"Gezien het feit dat de meeste bewoners van verzorgingshuizen medische zorg nodig hebben, is het een cruciale overweging voor ouderen en hun families of een verzorgingshuis professionele, verzekerde medische diensten kan aanbieden."

- Liang Yue, Manager van Guangzhou Shouxing

3.3 Kansen per segment: openbare zorg

Ondersteunende voorzieningen voor ouderen zijn beperkt in China, en bestaan voornamelijk uit een klein staatspensioen (AOW). Pensioenbedragen verschillen per regio, maar over het algemeen bedraagt het pensioen minder dan de helft van het loon van een ongeschoolde arbeider. In de buitenwijken van sommige steden zijn ook sociale huurwoningen voor ouderen beschikbaar, maar dit zijn relatief kleinschalige projecten.

Er is nog geen systematische vorm van thuiszorg in China, maar de overheid zet momenteel in op het opzetten van meer dagopvang en hulpcentra in de buurt. Lokale overheden werken graag samen met private partijen bij het ontwikkelen van nieuwe sociale zorgmodellen. Lokale overheden staan ook erg open voor het gebruik van e-health voor het verbeteren van efficiëntie. In de praktijk kan de uitwerking van een dergelijke samenwerking wel lang duren.

*Een openbaar dagcentrum voor oudere buurtbewoners
Bron: Guangzhou Liwan District Government*

Voor ouderen met een laag inkomen, die slecht voor zichzelf kunnen zorgen, zijn er openbare verzorgingshuizen. Het duurt echter lang om een plaats in een openbaar

verzorgingshuis te veroveren, vooral in de steden. Bovendien is er veel kritiek op de kwaliteit. Het aantal openbare verzorgingshuizen wordt uitgebreid, en men wil de bestaande zorg verbeteren. Hoewel er weinig ruimte voor buitenlandse ontwerpers in deze openbare aanbestedingen is, ligt hier direct potentieel voor aanbieders van training voor management en personeel.

3.4 Kansen per segment: private zorg

Door gebrekkige pensioenvoorzieningen zijn ouderen vooral afhankelijk van familie, persoonlijke bezittingen en private zorg. De meest eenvoudige, maar veelgebruikte vorm van private zorg is het inhuren van niet-specialistische verzorgers, zoals een inwonende *nanny*. Deze zorg is arbeidsintensief, maar van beperkte kwaliteit, bijvoorbeeld in het geval van voortschrijdende dementie. Er ligt daarom veel potentie voor het opzetten van een efficiënt thuiszorgsysteem, op basis van training aan *nannies*, e-health toepassingen en professionele medische –en verzorgdiensten. Hierop zijn bijvoorbeeld de modellen van Buurtzorg Shanghai en het Chinese Pinetree Care gebaseerd. In de uitvoering hiervan kan het verkrijgen van de vereiste medische vergunning een grote drempel vormen.

Vastgoedontwikkelaars investeren in goed uitgeruste dagcentra voor oudere bewoners

Het aandeel van private verzorgingshuizen is 20% over heel China, en bijna 50% in de grote steden. De steeds rijkere bovenlaag van de Chinese samenleving voedt overvloedige investeringen in nieuwe luxe ouderenzorgcomplexen, voorzien van alle gemakken. Het grootste deel van de oudere bevolking heeft echter een laag inkomen, of is niet bereid veel geld aan zorg voor zichzelf uit te geven. In private verzorgingshuizen is de bezetting van bedden gemiddeld slechts 50%, terwijl hun openbare tegenhangers lange wachtlijsten hebben. Trage return-on-investment is een belangrijke reden waarom veel nieuwe projecten falen. Dit legt druk op de mogelijkheden voor een algehele verbetering van private ouderenzorg.

Luxe woon –en zorgcomplex in de omgeving van Guangzhou

Bron: Taikang Life

Het beste tegenvoorbeeld, van een succesvol buitenlands geïnvesteerd ouderenencomplex is het Starcastle project in Shanghai. Starcastle is erin geslaagd om een brede gemeenschap te creëren, met zowel actieve ouderen die weinig hulp nodig hebben, als behoeftenden van verzorgdiensten en specialistische zorg. Het vermogen om deze zorgniveaus te overbruggen voor een prijs die de hogere middenklasse accepteert, maakt Starcastle het meest bezette buitenlandse verzorgingscomplex in China. Dat Starcastle heeft gekozen voor het verbouwen van een bestaand (maar niet ideaal) gebouw, is een belangrijke reden voor het succes.

Kansen per stadium

Architectuur, planning en ontwerp

- High-end nieuwbouwprojecten
- Herinrichting van bestaande stedelijke gebouwen voor ouderenzorg
- Integratie van medische faciliteiten en specialistische zorg
- Behouden van gemeenschap

Apparatuur en overige benodigheden

- E-health, meetapparatuur voor thuis, software en data management
- Specialistische medische apparatuur
- Voeding, supplementen en medicijnen

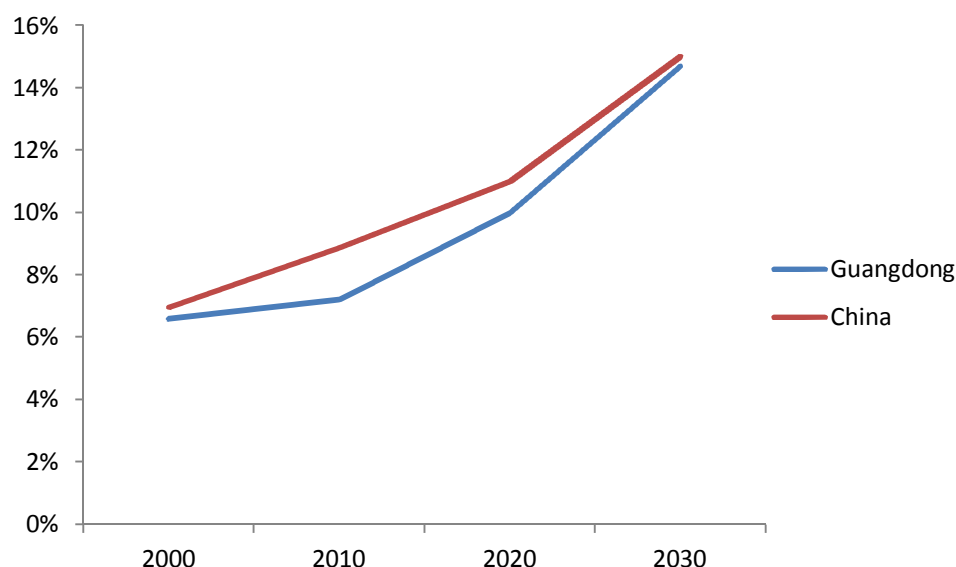
Opleiding en uitvoering

- Training op alle niveaus van verzorging
- Training op gebied van management
- Management van verzorgingshuizen en thuiszorg

3.5

Ouderenzorg in Guangdong

Ondanks dat Guangdong één van China's welvarendste provincies is, loopt het achter op het gebied van ouderenzorg. De pensioenen zijn er laag, er zijn weinig opvangcentra en relatief weinig plaatsen in verzorgingshuizen. Het percentage ouderen is in Guangdong vanwege het grote aantal migrantarbeiders momenteel lager dan in de rest van China, maar dit stijgt momenteel snel. Het is dan ook te verwachten dat de vraag naar ouderenzorg, en hiervoor beschikbare subsidie, in de komende jaren zal toenemen.

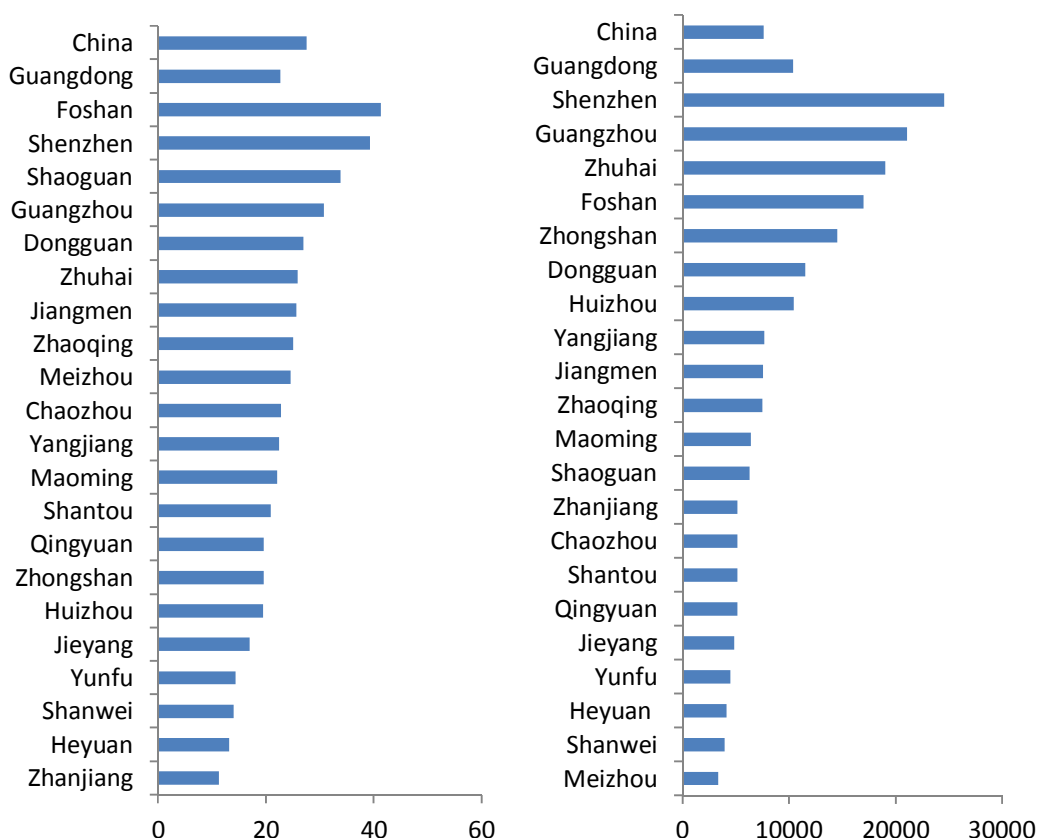

Het percentage 65-plussers van de bevolking stijgt momenteel sneller in Guangdong

Bron: Guangdong Academy of Social Sciences

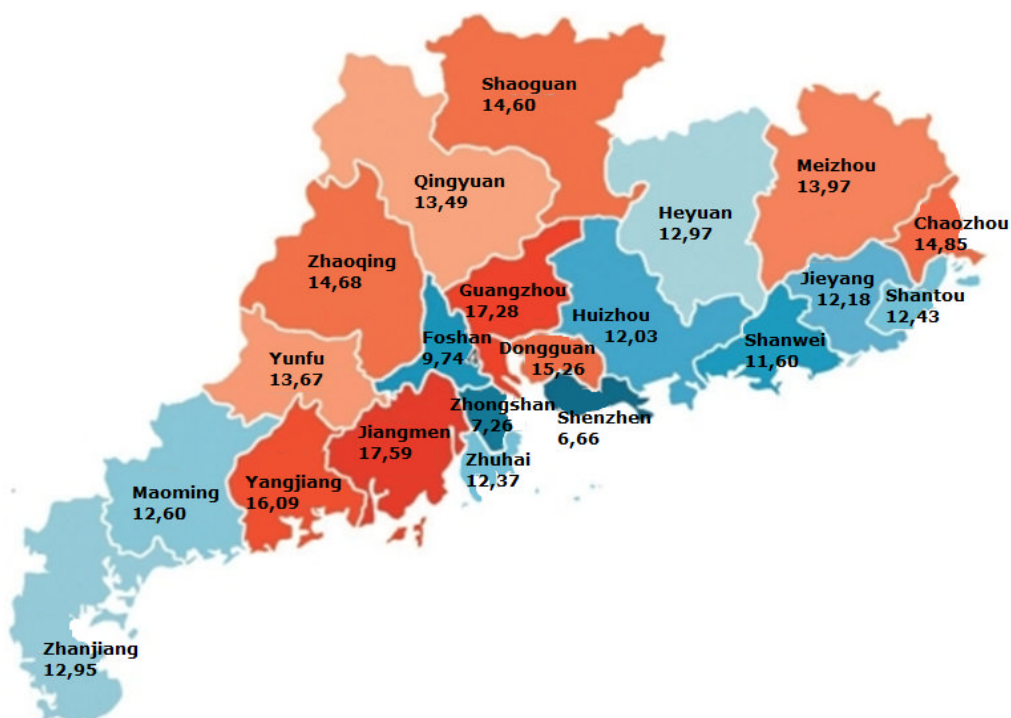
Bedrijven in de ouderenzorg die overwegen de markt in Guangdong te betreden, doen er goed aan lokale verschillen in ogenschouw te nemen. Voor het bepalen van de strategie kunnen het aantal aanwezige plaatsen in verzorgingshuizen en BBP per capita een indicatie vormen. De steden Zhuhai en Huizhou hebben namelijk een relatief laag aantal plaatsen in verzorgingshuizen ten opzichte van hun BBP. Ook verschillen de aantallen ouderen sterk per gebied, en dit beïnvloedt de beleidsprioriteiten. In het vergrijzende Guangzhou legt de overheid bijvoorbeeld veel nadruk op het verbeteren van voorzieningen voor ouderen.

De gemeente Guangzhou wil op het niveau van Beijing en Shanghai komen. Het wil zo snel mogelijk 40 bedden in verzorgingshuizen per 1000 65-plussers kunnen bieden, terwijl dat nu 31/1000 is. Hiervoor maakt Guangzhou 400 hectare land vrij in de periode 2015-2020, dat gratis (maar niet belastingvrij) verkregen kan worden door non-profit organisaties. Tegelijkertijd is men er zich van bewust dat het gebrek aan voorzieningen niet alleen door nieuwe bouwprojecten wordt opgelost. Er is bijvoorbeeld een sterk tekort aan capabele verplegers. Voor opleiding en management wordt graag gebruik gemaakt van Nederlandse expertise.

Het aantal bedden in verzorgingshuizen per 1000 65-plussers (links) en BBP per capita (rechts) in 2014

Bronnen: Nanfang Dushi Bao en National Bureau of Statistics of China

Percentage 60-plussers verschilt in Guangdong sterk per regio

Bron: Nanfang Dushi Bao

Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden

4 LiangmaheNanlu
Chaoyang District, Beijing 100600
Tel: + 86 10 8532 0200
E-mail: pek-ea@minbuza.nl

Consulaat Generaal Shanghai

10/F Tower B, Dawning Center, 500 Hongbaoshi Road
Changning District, Shanghai 201103
Tel: + 86 21 2208 7288
E-mail: sha-ea@minbuza.nl

Consulaat Generaal Guangzhou

Teem Tower, 34/F, 208 Tianhe Road
Guangzhou 510620
Tel: + 86 20 3813 2200
E-mail: gnz-ea@minbuza.nl

Consulaat Generaal Chongqing

54/F, Yingli International Finance Centre, 28 Minzhong Road
Yuzhong District, Chongqing 400012
Tel: +86 23 6399 7000
E-mail: cho-az@minbuza.nl

Consulaat Generaal Hong Kong

Room 2402B, 24/F, Great Eagle Centre, 23 Harbour Road
Wanchai, Hong Kong SAR
Tel: + 852 2599 9200
E-mail: hon-ea@minbuza.nl

NBSO Chengdu

6/F, West Building, La De Fang Si,
1480 Tianfu Avenue, Chengdu, 610041
T. +86 (0)28 8511 4047
E-mail: nbsochengdu@nbsochengdu.com

NBSO Dalian

4910 World Trade Center, 25 TongXing Road
Zhongshan District, Dalian 116001
Tel: + 86 411 3986 9998
E-mail: nbsodalian@nbsodalian.com

NBSO Jinan

Room B1, 3/F, Building 2, ShuntaiPlaza 2000 Shunhua Road
Jinan, 250101
Tel: + 86 531 8606 5138
E-mail: nbsojinan@nbsojinan.com

NBSO Nanjing

Suite 2316, Building B, 23/F, Phoenix Plaza
1 Hunan Road, Nanjing 210009
Tel: + 86 25 8470 3707 / 8470 3708
E-mail: nbsonanjing@nbsonanjing.com

NBSO Qingdao

A-2505, Top Yihe International, 10 Hong Kong Middle Road
Shinan District, Qingdao 266071
Tel: + 86 532 6677 7515 / 17
E-mail: nbsoqingdao@nbsoqingdao.com

NBSO Wuhan

Tower I, Room 1306, 568 Jianshe Avenue
Wuhan 430022
Tel: + 86 27 8576 6511
E-mail: nbsowuhan@nbsowuhan.com